

Jef Tommelein, flamingante bezige bij, krijgt Gulden Spoor 2000 toegewezen

Van Noordzee tot purperen hei

Jef Tommelein die ooit bij de ASO-scholieren voetbalde en in zijn loopbaan als bankbediende, goed met rood-groene cracks als Julien Vandierenconck en Redgy Boey kon opschieten, is als hobbyist in de allereerste plaats tenor bij Aimée Thonons Tonadiores. Aangesloten bij het Algemeen Nederlands Zangverbond heeft Jef beslist een liederenschat die zowel Noordzee als Purperen Hei verwent. Hij verteert het evenwel heel slecht dat Vlaamse zenders VTM en VRT zich inzake muziek en zang almaar anglofieler opstellen. „Wanneer zal ons Vlaams parlement inzake die anti-Vlaamse gedragingen, strict na te volgen richtlijnen vastleggen?“, vraagt hij zich af.” Waar wij gretig op inhaken: „Zou zoon Bart Tommelein hierover baas Patrick De Waele niet kunnen adviseren?“

Begenadigd tenor van Aimée Thonons *Tonadiores* zal Jef Tommelein in zijn leven al wel honderden keren gezongen hebben, dat hij Vlaanderen hartelijk lief heeft... Eigen aan passies, brak die hartstocht van tijd zuur op. Vader Oscar werd met de *zwarten* — als zovelen! — in afzondering naar Sint-Kruis gestuurd, dus mocht zoon Jef tijdens de plechtige communie niet op zijn rechtmatige eerste plaats zitten: dat verbood hem collaborateurvreter pastoor Barbe om, naar zijn zeggen, incidenten te vermijden... Gelukkig was er *paster Buschertje* en vooral de KSA, die stond voor christelijk én Vlaams. Nadat de IJzertoren met dynamiet werd opgeblazen is Jef Tommelein, net als zoveel KSA-jongeren, naar Diksmuide getrokken om het puin op te ruimen en luidop te dromen van een nieuw monument, om de zovele Vlamingen te gedenken die aan het IJzerfront hun leven hadden gelaten. De jeugd verbeidde dan al de dag dat de Vlaamse Volksunie zich zou aanbieden. Toen Mgr. De Smedt vanop de kansels bezwoer dat stemmen voor die partij zonde was, liep de mijterdrager een voorbije belgicistische tijd achterna...

07-07-002

Waterman Jef Tommelein (°5.2.1934) was de jongste in het gezin van Oscar en Lizaatje Renty en had een broer en twee zussen. Vader die op de H. Hartwijk vooreerst schoenmaker was, zou later met zijn Lizaatje een groentenwinkel runnen op de hoek Hennepstraat/Torhoutsteenweg. Moeder deed de markten, evenals 't zaterdagse *klein marktje* aan de St.-Jozefskerk.

Met bevrijding was 'de straat' meester...

In zijn kleutertijd robbelde Jef ooit van de Soldatenberg — toen omboord door St.-Janskerk, oud ASO-terrein, gewezen H. Hartziekenhuis en 't Bosje — en kwam helemaal beslijkt thuis. Het tenger ventje van zes zal geen benul gehad hebben dat de Tweede Wereldoorlog was losgebroken.

— **Jef:** „Uit de rantsoeneringstijd herinner ik me de lichte maaltijden op school. Thuis werd er nogal dikwijls

Jan in de zak gegeten, voortkomende van oud brood of tot *malt* verwerkte gerst. Als je veel geld uitlegde, kon je je bij bakkerij Splets wel eens een wit broodje aanschaffen. De H. Hartparochie is ook eens het doelwit van geallieerde bommenwerpers geweest, meer bepaald de Torhoutsteenweg, Gerststraat en Nijverheidsstraat. Had dit iets te maken met de bunker van de Flagbrigade op het pleintje tussen Leffinge-, Hennep- en Gerststraat, best mogelijk. In ieder geval is die Duitse compagnie plots vertrokken.”

Wat een uiting van vreugde en verademing moest zijn geweest, was het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het gezin van Oscar Tommelein een tragedie. Omwille van VNV-lidmaatschap en bedrijvigheid bij *Winterhulp* werd vader aangehouden: „Hij werd net als alle andere *zwarten* uit de streek opgehaald en naar Sint-Kruis gevoerd. Onze inboedel werd op straat geworpen en ons huis totaal vernield. Vader heeft nochtans nooit iemand verraden.”

— **Hoe resumeer je die schamele tienertijd?**

— **Jef:** „Ik was 11 toen dit ons gezin overkwam en heb er wel heel mijn leven een trau-

ma aan overgehouden. Het verergert met ouder worden. Welja, als je in de opvoeding van je kinderen zit en mee-gaande een carrière opbouwt, heb je minder tijd om je daarmee bezig te houden."

— **Je had het over pastoor Barbe: zette die clericus zich tijdens de oorlog, vanop de kansel, niet af tegen de bezetter?**

— **Jef:** „Dat zal ik niet betwisten, maar die brave vent (sic) was even ongegeneerd na de bevrijding. Toen mijn moeder en andere flamingante vrouwen de mis bijwoonden in de H. Hartkerk, braakte hij het uit: zie ze hier nu zitten, al de vrouwen van de verraders... Iets wat ik met mijn eigen oren heb gehoord."

Onder impuls van *paster Busschertje* belande Jef in het Kortrijkse Don Bosco, bij de Paters Salesianen. Voor een stuk had hij zijn Vlaamse overtuiging mee van thuis uit en werd hierin aangemoedigd door vele werken die beschreven hoe Vlaamse mensen al-

maar achteruit werden gestoken. Ginds aan de Groeningekouter had Jef Vlaamse vrienden als de gebroeders Jef en Luc Lannoo, van de bekende uitgeverij.

Geld lenen is fantastisch: als je maar niet overdrijft

— **Don Bosco... is normaal voor late roepingen?**

— **Jef:** „Aanvankelijk was ik inderdaad tot de geestelijkheid aangetrokken. In mijn laatste jaar viel ik ziek en moest, noodgedwongen, het Don Boschohoofdstuk in 1957 afsluiten. Hierna kwam ik terecht bij de *Frigorifères du Littoral* (Crops), die vandaag McCain is geworden. Ik was bediende in het bedrijf dat bevroren vis op de markt bracht, leverde aan het leger en zelfs met een

vistrein naar het binnenland trok."

Op zeker ogenblik deed Jef de overstap naar de Bank van Brussel — latere BBL — op het Wapenplein, alwaar hij een kwarteeuw in de administratie zijn strepen verdiende. Aan Jef Tommelein, *ancien uit het bankwezen*, vragen we waarop de gewone mens meer moet letten. Hoe het komt dat geldzaken almaar meer het stadsbeeld beheersen: gerenommeerde handelszaken snakken naar adem... terwijl banken azen op vrijgekomen sleutelposities in het straatbeeld.

— **Jef:** „Laten we het zo stellen dat een bank geen liefdadigheidsinstelling is. Als je naar een bank gaat om geld te lenen, dan moet je daar natuurlijk voor betalen. *Waarom vragen mensen almaar krediet aan?* De welvaartmens blijkt onverzagdigbaar in zijn honger naar steeds aanlokkelijker aanbiedingen inzake televisie, auto, buitenverblijf en duizend dingen meer. Meestal is de prooi groter dan de maag... en is de kredietaanvrager op ze-

ker ogenblik niet langer in staat om de financieringen af te betalen. Wat alleen maar tot dramatische toestanden kan leiden."

— **Je weet waarover je spreekt...**

— **Jef:** „Ik was 15 jaar raads-lid bij het OCMW en zag meerdere dossiers waarmee ik in de voorbije jaren als bankbediende werd geconfronteerd. Ik zou aan iedereen willen zeggen: laat je asjeblief niet meeslepen met de ongezone behoeftenstroom om altijd meer en meer te hebben. Overdrijving die op de duur alleen maar fataal kan aflopen..."

Door VU kwam herinrichting Belgische staatsstructuur

Als VU'er van het eerste uur herinnert Jef Tommelein zich dat de herinrichting van de Belgische staatsinstelling enkel onder druk van de Volksunie mogelijk is geweest. Vergeet niet dat genoemde Vlaamse volkspartij in de periode tussen 1960-1970 bestendig vooruitging.

— **Wat stuit Vlaming nog altijd tegen de borst?**

— **Jef:** „De miljardenstroom die via sociale zekerheid en fiscaliteit almaar naar Wallonië vliedt. Ons standpunt is duidelijk: wanneer iedere gemeenschap verantwoordelijkheid draagt voor zijn eigen sociale zekerheid en eigen fiscaliteit, dit noodzakelijkerwijze moet leiden tot meer verantwoord besteden van beschikbare middelen.”

— **Wat moet er zeker nog komen in Oostende?**

— **Jef:** „Zeggen we vooraf dat *beau Jean* ver van slecht werk levert... Dat neemt niet weg dat onze Vlaamse eigenheid nog altijd in het gedrang durft te komen. Ik zat op de grote markt toen een kioskconcert het nieuwe seizoen inzette met de *Brabançonne*. Niets op tegen, maar waarom werd hierna de Vlaamse Leeuw niet aangeheven? Om maar te zwijgen van de programma-blaadjes die voor het grootste part met Franse teksten waren bemorst. Waarom geen Nederlandse vertaling erbij?”

— **Je was 15 jaar OCMW-raadslid...**

— **Jef:** „Ik heb hiervan, tot mijn voldoening, 12 jaar in de sociale dienst gezeten. Je hebt er geen gedacht van hoeveel mensen in de maatschappij door de mazen van het net vallen. We hebben aldus meegewerkt om veel sukkelaars te

helpen. Akkoord, dat er profiteurs zijn... Maar ook hier mag men het kind met het badwater niet wegwerpen: we zijn er van overtuigd dat het grootste percentage nog altijd mensen in nood was.”

Sprong en zweefde Jef Tommelein als tiener al op so-

praanhoogtes, dan durft hij vandaag als tenor bij de Tondiores van Aimée Thonon met zijn kopstem nog altijd de bovenste treden van de toonladder aan. Daarbij niet verlegen om eens als solist naar voren te treden. Als Vlaamse artiesten waar hij naar opkeek, noemt hij Willem Demeyer, die van streek tot streek trok om zijn puur Vlaamse liederen volborstig te zingen. Als toondichter zit Armand Preud'homme wel in het bovenste schof.

Een rijkdom als senior nog van het leven te genieten

— **Je Vlaamse politicus ooit in het land?**

— **Jef:** „Dat zal wel Frans Vanderelst zijn, de stichter van de Volksunie. We zien hem als enige federalist nog zitten in het parlement. Moedermens alleen. Door vijandige blikken bestookt en bevangen...”

— **De Vlaamse Oostende-naar ooit?**

— **Jef:** „Dat zal wel Leo Vandeweghe zijn. Een consequente man, wiens grootste rijkdom *Vlaams-zijn* was.”

— **Straks lid Orde van Gulden Spoor...**

— **Jef:** „Bij die grote eer die mij te beurt valt, voel ik mij ergens de weerspiegeling van de eenvoudige militant. In tegenstelling tot politici die nogal dikwijls te eigen nutte van de militanten profiteren, ben ik nog altijd *de straateloper* die de grieven van de gewone mens aanvoelt... en, dedju, de IJzertoren hielp heropbouwen!”

De grote verzoening kan niet van een kant komen

Ook België had geen propere handen...

Als er een medaille is die twee kanten heeft, dan zal het wel ons *Belgiëkske* zijn... Dat moet zowat het standpunt zijn van Jef Tommelein: „Ik heb begrip voor de piotten die als flaminganten losgeweekt werden uit de bizarre IJzertijd van *pour les flamands la même chose...*, maar voel evenzeer mee met patriotten en weerstanders die het he-le-maal niet op collaborateurs hadden en hebben begrepen. Maar is het na 56 jaar niet de hoogste tijd voor de grote verzoening?”

Jef Tommelein was na de bevrijding in 1945 zowat 11 toen hij met zijn uitgeweken ouders in Eernegem woonde. Op zeker ogenblik stopte een vrachtwagen voor de deur en plaatselijke weerstanders — waaronder een padvinder! — stormden het huis binnen en zeiden kortaf dat vader mee moest.

— **Jef:** „Toen vader vroeg waarom dan wel? blaften ze hem toe: omdat ge misdaan hebt tegen België!. Waarop mijn gekrenkte vader replieerde: u zegt mij, dat ik misdaan heb tegen België. Goed, maar zul je me dan ook eens vragen wat ik gedaan heb voor België?. Hij had in de Eerste Wereldoorlog toch vier ijselijke jaren aan het slijkerige IJzerfront doorgebracht voor België.”

Moeder Elisabeth Renty die

deze scène gelaten bijwoonde, vertelde later dat de Vlamingen onder Franse bevelen de dood ingestuurd werden. Pa lag bij het 3de en 23ste Linie-regiment tussen Steenstrate, de IJzer en Ieperlee. De *Dodengang* was hen niet vreemd. Je kon Oscar Tommelein geen groter plezier doen dan met schoonbroer-taxichauffeur Marcel Wybouw 's zondags een toertje te gunnen naar de frontstreek in de omgeving van Merkem en Boezinge...

— **Wat zei pa zelf over die loopgraventijd?**

— **Jef:** „Dat het een triestige bedoening was. Het akeligste was wel, toen ze aleens van de ene krater naar het andere bommgat moesten springen. Zo werd hij eens geconfronteerd met twee dode strijdmakkers. Vader die wel een *corporaalstreepke* had, beklagde er zich over dat nie-

Een ontmoeting in het kapelletje van Bredene spatte open tot een spontane liefde die, voor Jaklien Cattoor en Jef Tommelein, op 14 mei 1960 bekrond werd met een huwelijk, dat door 'Busschertje' in de H. Hartkerk werd ingezegend. Een gezin dat openbloeide tot vier kinderen: Hilde (39), Bart (38), An (37) en Steven (34) en liefst tien kleinkinderen, w.o. zeven meisjes en drie jongens. Bij het lezen van haar dagblad is Jaklien op 3 november 1994 plots overleden. Een lieve dame ging heen. Een moeder ook... die nogal wat pamfletten geplooid en ballonnen opgeblazen heeft, toen zoon Bart naar het politiek strijdtoneel toog!

mand van de hogere overheid Nederlands sprak.”

— **Hoe werd vader flamingant?**

— **Jef:** „Pa had aan het front de noden van het Vlaamse volk aan de lijve ondervonden. Beviend met onderpastoor Maertens van de H. Hartwijk werd hij bij het mannenverbond voor katholieke actie betrokken, alwaar het Vlaamszijn alleen nog maar werd aangescherpt. Je moet het

meegemaakt hebben, toen voor de oorlog de slogan *Rome of Moscou* in scholen en patronnages niet uit de lucht was... en de Broeders van Liefde nog niet aardig Mussolini om het droogleggen van moerassen hoogschatten.”

— **De oorlog met zijn witten en zwarten...**

— **Jef:** „Akkoord dat heel wat avonturiers en profiteurs zich aan de collaboratie vestmestten, met financiële profij-

tjes die zelfs nu nog een niet onaardige naklank hebben. Dat neemt niet weg dat er heel wat mensen ter goede trouw in de collaboratie stapten.”

— **Hoe klinkt collaboratie vandaag in uw oren?**

— **Jef:** „Let op, er zal wel altijd met een eventuele de vijand geheuld worden. Had België zijn plicht gedaan tegenover Vlaanderen, dan had de collaboratie nooit zo'n grote omvang gekend!”

Zoon Bart naar liberale kamp

Eens wees de VU de liberalen aan als de pest van Vlaanderen. En zie, flamingante Bart Tommelein is niet weinig tevreden adviseur te zijn, van Patrick Dewael, Vlaanderens heel blauwe president.

„Laten we vertrekken van het standpunt dat Bart... Bart is, en Jef... Jef”, benadrukt vader Tommelein. „Mijn zoon is heel jong in de VU gekomen en werd, oom Staf Cattoor ten spijt, verkozen tot Oostends gemeenteraadslid. Vriend en tegenstander waren het er over eens dat Bart grondig zijn dossiers instudeerde en, als 't moest, ook op tafel durfde slaan.”

— **Hoe deed Bart adviseerschap in vaders pap ?**

— **Jef :** „Toen plotseling — deus ex machina ! — een kabinetsmedewerker werd gezocht voor president Patrick De Wael, liet men het oog vallen op gewezen VU-jongerenvoorzitter Bart Tommelein. Dat zei mijn zoon, er onmiddellijk aan toevoegend dat hij in die functie heel wat zou kunnen aanrollen voor de Vlaamse zaak.”

— **Goed en wel, maar wat zei flamingante Jef ?**

— **Jef :** „Ik was een beetje bezorgd, al kwamen er met Verhofstadt en Dewael een paar nieuwe elementen in het blauwe kamp. Ik ben evenwel overtuigd dat de oude kaste nog lang niet is ingeslapen en, als puntje bij paaltje komt, de hernieuwers wel weer vlug zullen inbinden voor hun Waalse broeders. Ik reken dienaangaande op elementen als onze Bart.”

— **Zal blijkbaar fiere pa, op zoonlief stemmen ?**

— **Jef :** „Mocelijke vraag waar ik niet op antwoord...”

Zo zie je maar dat zelfs AVV/VVK-flaminganten niet ontkomen aan de hedendaagse, zo dwingende terreur van de computer wiens diskettes volgend Vlaamse curriculum vitae van Jef Tommelein in het geheugen houden : actief lid van de Vlaamse Volksbeweging ; richtte vanuit zijn Stene twee marsen in op Brussel en een federalistische betoging naar Antwerpen ; protesteerde tegen Frantalige sermoenen in Oostende ; actief lid van het Algemeen Nederlands Zangverbond ; sinds 1996 penningmeester Oostends 11 julicomité en van het Vlaams Verbond voor Gepensioneerden ; van 1977 tot 1992 raadslid Oostendse OCMW ; sinds 1988 tenor bij Aimée Thonons Tonadiores.